

Géczy vára.

Elbeszélő költemény.

ELŐSZÓ.

Ócska írást olvasgattam,
A betűje avúlt, fakult,
Míg végére értem végre,
A két szemem majd megvakult.
Múltba nyúló régi rege,
Félig igaz, félig mese,
Lehet, hogy csak mende-monda,
Én sem hiszem, ne hidd te se.
Ámde azért szájról, szájra
Száll e vidám história,
Ha az apa elfelejti,
Felújíttja lánya s fia.
Hitet reá nem teszek én,
Fel se tartom három újjom,
Hogy hamisan esküdözzem
És belém az ördög bújjon;
Mégis, mégis elmondom, mert
Az oldalam majd kifúrja:
Czing, czang, czing czang, czini, czini,
Czinczogni kezd lantom húrja.

Messze tájon, sziklaszálon,
Hol a völgyben zúg a Jára,
Büszkén állott századokig
A Géczyek ősi vára.
Harczos idők vén tanúja
Az a mohos, régi bástya,

Melynek kövét, mint a vakond,
Az enyészet aláásta.
Falaira kigyó kúszik
És tapad rá vad folyondár,
Pedig azt a sólyomfészket
Nem építé hitvány kontár.
Hajdanában e falak közt
Víg élet folyt télen, nyáron,
Egymást érte a vadászat,
Mulatság és dínom, dánom.
Bolthajtásos czin-teremben,
Hol most bagoly s vércse szálldos,
Szilaj kedvvel dőzsölt egykor
Garamszegi Géczy János.
Hatalmas úr, gubernátor,
Erdélyország szép vitéze,
Homlokán egy seb tanuja,
Hogy harcban is volt már része.
Ellenségtől nem riadt meg,
Kezében a kelevésszel,
Mint erős tölgy, szembe nézett
Vad viharral, ezer vésszel.
Kerecsényi László jobbján
Védelmezte Gyula várát,
Hogy a vérét kiontotta,
Nem vallotta annak kárát;
Mert dolgait a jó Isten
Segélyével vitte sokra,
Hadnagyságból emelkedett
Mindig feljebb, fokról, fokra.
Két Báthory: Zsigmond s Kristóf,
Halmozta el kegyelmével,
Kincset szerzett, földet szerzett,
Hol perrel, hol bölcs elmével.
Itt is, ott is csurrant, cseppent,
Holmi préda, holmi zsákmány,
Melyet lassan a malmára
Hajtott szép szó, avagy ármány.
Ahol kellett hízelkedett
És sohse volt akaratos,

Szava síma, mint a bársony,
Az esze meg facsaratos.
Szerette a fehérnépet,
Hejehuját és a jó bort,
Alig tudta abba hagyni,
Hogyha egyszer belekóstolt.
Borral tele a pinczéje,
Lány is akadt a környéken,
Új szerető, friss rózsaszál,
Keblen hervadt minden héten.
Mégis olyan üres, rideg
Volt az a vár, ott az ormon,
Mintha sötét gyász űlt volna
Minden bástyán, minden tornyon.
Váltig mondta a vén várnagy,
Nagy bajuszú Boér Dénes :
„Uram szebb ám a jászolnál
Egy szép csikó, mint egy ménes.
Fut az idő, hull a levél,
Ritkul már az erdők fája,
Árván marad hites nélkül
Aranyozott nyoszolyája ;
Mert így lészen ősi törzse
Magvaszakadt és hiányos,
Kegyelmed lesz az utolsó
Garamszegi Géczy János.“
A nagy úr csak mosolyogva
Hallgatta e feddő szókat,
Aztán így szólt : „Ejnye bátya,
Kelmed is lám engem nőgat.
Kappan mondja a kakasnak,
Hogy rekedten kukurékol,
Varju károg a galambra,
Hogy más dúczán mért turbékol ;
De maga is, mint a vén sas,
Olyan meddő, olyan árva,
Várnagy uram, kendnek sincsen
Felesége, hites párja.“
Nem szólt semmit Boér Dénes,
Csak a búbját vakargatta,

Kisomfordált a szobából
És süvegét földhöz csapta.

2.

Nevezetes, híres ember
Volt egykoron Kolozsvárott
Csutka István, aki bőrből
Finom, rámás csizmát gyártott.
Művész volt a szakmájában
Ez a derék magyar mester,
Dolgozván ő négy legénnyel,
Egy serénnyel, három resttel.
Aki látta a munkáját
Mebámúlta, megdicsérte,
Alku nélkül olvasta le
Az asztalra a pénzt érte.
Messze földről jöttek el a
Csizmáinak csudájára,
Mindeniknek hármónikás
És cikornyás volt a szára.
Ha kívánták a talpába
Tett fáintos nyikorgót is,
A lábára felhúzhatta
Ünnepnapon még egy gróf is.
A Kemények, a Béliak,
A Bethlenek ia-fia,
Csakis nála dolgoztatott
A sok úri familia.
Bánffy, Petky, Ugron, Lázár
S a tyúkszemes öreg Orbán,
Csutka István majiszternek
Bókolgattak ilyenformán :
„Ez az ember, ez a mester,
Nincsen ilyen a föld hátán !
Ugy áll, mint a Sion hegye
A csizma az ember lábán.“
Nem is csoda, hogyha a czéh
Őt választá mesterének,
Bár előtte korra, rangra,
Volt is néhány csiszlik vénebb.

3.

Garamszegi Géczy János
Csutka István hírét hallván,
Szintén ékesíteni vágyott
A lábait szépen, nyalkán.
Bejött tehát Kolozsvárra
És benyitott a műhelybe,
De a szíve nagyot dobbant
S kardja lángolt a hüvelybe ;
Mert az inast éppen akkor
Egy lábszíjjal lasnyakolta
Csutka István felesége,
Csiktusnádi Beke Borcsa.
Mint lecsapó kócsag szárnya,
Tejszin-karja forgott, lengett,
Így csinált a májiszterné
A házánál egy kis rendet.
Csodás asszony, fiatal, szép,
Arczán tavasz napfénye még,
A termete ringó nádszál,
Haja sötét, a szeme kék ;
A két füle fehér kagyló
S mint az ízem oly parányi,
A hajfürtök bokra közül
Csak czimpája kandikált ki.
Nézte Géczy, mint a prédát
Szikláról a vadász-sólyom,
A szívére nehezedett
Egy titkos vágy, mint az ólom.
Az asszony is megdermedve
Tekintett a szép vitézre,
Ugy állottak szótlan, némán,
Elbűvölve megigézve ;
Ajukon egy hang nem fakadt,
De beszélt ám a két szempár,
A szívükben tavasz támadt,
Lelkük mélyén perzselő nyár.
Nagy hirtelen nyilt az ajtó
S eloszlott az első mámor,

Csutka István jött s kiáltott :
 „Uram, ni, a gubernátor!
 Milyen öröm, mily tisztesség
 Üdvözölni a házamnál,
 Lám, lám, néha a babona
 Józan észnél többet használ.
 Ma reggel egy keresztes pók
 A csirizes tálba mászott,
 Tudtam, hogy nagy szerencse ér,
 Ugy-e Borcsa, mondtam, látod.
 Mit parancsol kegyelmes úr?
 Félreteszek minden dolgot” —
 Szólt a mester s a tarkóján
 A verejték csakúgy csorgott.
 Felelt Géczy: — „Majiszter úr,
 Hát bizony én azért jöttem,
 Mert mint híres csizmadiát
 Ajánlották nekem többen.
 Egy pár csizma kéne nékem
 Szattyánbőrből, aranyrojtal,
 Két pár pedig kordovánból,
 Sarkantuval, ezüst bojttal.”
 Lett erre nagy lótás-futás,
 Inas hozott karosszéket,
 A majiszter papirosat,
 Hogy megvegye a mértéket;
 Egyik legény fel a polczra
 Hogy mutassa a bőroket,
 Másik meg a fiókokból
 Szedett elő arany szöget.
 Szólt a mester: „Kész a mérték,
 Rendbe' vagyunk kérem szépen,
 A csizmákat személyesen
 Viszem el a jövő héten;
 Mert tudom, ha magas kegyét
 És tetszését megnyerendem,
 Géczy várba úri módon,
 Áldomásra hí meg engem.”
 — „Jó lesz mester, el is várom,
 — Magyar ember szavát tartja —

Legalább a borom issza
 Erdélyben az első varga.
 Parolázva búcsúzott a
 Gubernátor s csizmadia,
 Kinél nem volt Kolozsvárnak
 Boldogabb és büszkébb fia.
 Csak az asszony nézett búsan
 A távozó nagy úr után
 S bánatában nyakonüté
 Az inast, ki bámult bután.

4.

A műhelyben éjjel, nappal
 Szorgos munka folyt serényen,
 Csutka István túltett mostan
 Egymaga is két legényen.
 Kész lett hamar a csizmáknak
 Feje, szára, rámás talpa,
 Sarkantyukkal ékesítve
 Mindeniknek magas sarka.
 Hej de ez a sürgős dolog
 A mesternek megártott ám
 S ágynak dőlve így kiáltott:
 „Jaj a vesém, jaj a bokám!”
 Felcsert hittak, eret vágott,
 Köpülőzte, de hiába,
 Megdagadt a térdkalácsa
 És nyilallott a két lába.
 Láz-álmában kiáltozott,
 — Megfeszítve minden izmát —
 „Géczy-várba ki viszi el
 Azt a három pár új csizmát?”
 Szólt az asszony: — „E nehéz gond
 Kelmed lelkét meg ne rontsa,
 Elviszem én a csizmákat.”
 Mondá Csutka: — „Vigyed Borcsa!”

5.

Másnap ekhós-szekérrúdhoz
 Három lovat fogott Jancsi,

A kis szurtos inas, aki
 Fél szemére volt csak kancsi.
 A mesterné meg száz ránczú
 Selyem szoknyát vett magára
 S arany rojtú török kendőt
 Kanyarintott hab vállára ;
 Hollószínű sötét haját
 Ezüst tűkkel kontyba rakta,
 Gyöngyös, csipkés fejkötőjét
 Menyecs késen félrecepta ;
 Két fülébe üveg klárist,
 Keblére meg rózsát tűzött.
 Olyan szép volt, mint egy páva,
 Vadvirágos, hamvas fű közt,
 Ugy pattant fel a szekérre,
 Szekéren a nagy ládára :
 Gyi te Fakó, gyi te Kesely !
 Messze van még Géczy vára.

6.

Csutka Istvánt egy kuruzsló,
 Boreczettel jól megkente,
 Főzött neki zsályát, fagyalt,
 Rútafüvel egyetembe' ;
 Estefelé megfüröszté
 Majoránnás zab levébe,
 Bokáit meg bepolyázta
 Bazsalikum levelébe.
 Nem csoda, ha másnap délben
 Két lábra állt, mint bakkecske
 S így kiáltott: — „Ejnye, ejnye,
 Hol késik már a menyecske ?“
 De hiába sóhajtozott,
 Hasztalanul leste, várta,
 Csak nem akart visszatérni
 Fészkébe a kedves párja.
 Heted napon, alkonyatkor,
 Bágyadt volt már s nagyon álmos,
 Mikor látja, hogy poroszkál
 Az úton a három táltos.

Saját maga nyitotta ki
 A kapunak mindkét szárnyát
 És így kezdte pirongatni
 Jancsit, azt a szegény árvát:
 — „Hát asszonyod — erre, arra —
 Hol hagyta te ördögadta?“
 Jancsi fiú pityeregve
 Kivallotta, hogy . . . . ott hagyta.
 — „Mért nem híttad, mért nem hozta?“
 — „Híttam én, sőt nógatám is,
 De bíz nem jött, hanem szidott
 Engem is, meg a gazdám is.
 Azt mondta, hogy mindkettőnket
 Üssön meg az istennyila,
 Se testének, se lelkének
 Nem kell szurtos csizmadia.“

Tarkójából homlokába
 Szökött a vér a mesternek,
 Mérgében a haját tépte,
 Aztán úgy sírt, mint egy gyermek.
 A csillagos égre nézett,
 Kemény öklét felemelte,
 Szedres ajka kékült, zöldült
 S az epéjét nyelte, nyelte, ...
 Végre így szólt: — „Haragomtól
 Visszhangozz, te kincses város!
 Csuffá tettél, de meglakolsz
 Garamszegi Géczy János!“

7.

Egész éjjel fennvirrasztott,
 Szőtt rakásra ezer tervet,
 Megedződött szive, mint a
 Bőr, melyet a sátán cserzett.
 Hajnal felé nem is fogott
 — Miként máskor — a munkába,
 Hanem rohant a czéhházhoz
 S kiállott a kapujába.
 Lassan-lassan, rendre gyűltek

Társai, a csizmadiák,
 Sorba ültek egymásmellé
 Padokba, mint egy-egy diák.
 Mikor senki sem hiányzott,
 A czéhmester, Csutka István,
 Háromlábú székre állott,
 Ajkait ily szókra nyitván :
 — „Nagy dologra, gyalázatra
 Virradánk ma, szaktársaim,
 Nemes czéhünk becsületét
 Megtapodta egy rút Kain.“
 E beszédre jobbról, balról
 Kiáltozák : — „Ki az ? Mi az ?
 Jaj lesz annak a zsványynak,
 Hogyha e vád való s igaz !“
 Csutka István egyet csuklott,
 Majd köhintve, mennydörögve
 Így folytatá : — „Közerővel
 Szabunk csizmát az ördögre.
 De hallják meg beszédemnek
 A közepét és a végét
 S okulásúl — akinek van —
 Verje el a feleségét ;
 Mert nekem nincs, egy hét óta,
 Az én sorsom sötét, gyászos :
 Csiktusnádi Beke Borcsát
 Elrabolta Géczy János ;
 Az a híres gubernátor
 Becsületem dobta sárba,
 Életemnek hitestársát
 Elcsalta a Géczy-várba.“

Vad, viharzó zúgás, morgás,
 Rázta meg az ős czéhházat,
 Egy lélekkel kiáltozák :
 — „No ez szégyen, ez gyalázat !
 Mindnyájunkat ér a mocska,
 Mindnyájunkat vérig sért ez,
 Kis ámfázzuk elevenen,
 Csak férhesünk a bőréhez.

A dikiccsel a hátából
 Szíjjat nyesünk nemsokára,
 Megpuhítjuk a mustóval
 S úgy húzzuk a kaptafára!
 A czéhgyűlés ekként tombolt
 És az lett a határozat,
 Hogy a gubernátor úrnak
 A nemes czéh izen hadat.

8.

Ős Géczy-vár ablakára
 Ezüstöt hint a holdfénye,
 Leselkedő szemeivel
 Kiváncsian, bambán néz be.
 Hegyoldalban, bükkfaágon,
 Vad gerlicze vigan kaczag,
 Lenn a völgyben locsog-fecseg,
 Szilaj vizű Jára-patak.
 Erdő, mező érti szavát,
 Locsogását a haboknak,
 Patakparti nefelejtsek
 Kék szemükkel mosolyognak,
 Nevetéstől, mosolygástól
 Szirmaikból könny is pereg,
 Susognak a fák lombjai
 És suttognak az emberek . . . .

Éjféltájban vihar támad,
 Elsetétül a hegy orma,
 Égzengéstől reszket, remeg
 Az ősi vár szikla-tornya.
 Baljóslatú üvöltéstől
 Szomorú lesz, aki vidúl,
 Ember, madár, erdők vadja
 A párjához félve símúl.
 Kúrtszó rival, döng a kapu,
 — Dübörgése jaj beh rémes —
 „Hej, ki jár ott?” szól riadva,
 Nagybajuszú Boér Dénes.
 „Talpra hajdúk, jó vitézek!

Ellenség jött a nyakunkra,
 Töltsetek meg puskát, ágyut,
 Kezdődik a hadi munka.“
 Nosza rajta, aki birja!
 Lesz hirtelen sürgés, forgás,
 Fegyver dördül a lőrésben,
 A kapuról hull a forgács.
 A nagy zajra, riadásra,
 Talpra ugrik, — habár álmos —
 A vár ura s kardját kapja
 Garamszegi Géczy János:
 — „Mi baj, mi zaj? — kérdeve kérdi —
 S felel rá az íródiák:
 — „Az asszonyért jöttek el a
 Kolozsvári csizmadiák.“
 — „Ha eljöttek, haza verjük
 A csirizen hízott népet,
 Öntsetek rá forró szurkot,
 Tűzön olvadt, gyantás pépet.
 Hogyha török, tatár, német
 Nem tudótí énelem bírni,
 Csak tán ezek nem győznek le?
 Üsd, vágd hajdú, így ni, így ni!“
 Jó példával előljárva,
 Megforgatta aczél-kardját,
 Verte, csapta, ahol érte,
 Hol a nyakát, hol a marját.

9.

Hajnal tájban, a fűszálra
 Harmat helyett vércsepp pergett,
 Betört fejjel, a völgy mélyén
 Szedték össze a vert serget.
 Ott a vének — a vezérkar —
 Összesúgtak, összebúgtak:
 — „Nagy dolog ám a háború,
 Nem való az csak nagy úrnak.
 Puska, ágyú, forró szurok,
 Veszedelmes eszköz nagyon,
 Kivált mikor nálunk csupán
 Hitvány sámfa s dikics vagon.“

De megszólalt Csutka István :
 „Félre most a kesergéssel !
 Ha fegyverrel nem győzheténk,
 Győzni fogunk ravasz ésszel.
 Ott fenn alig néhány vitéz,
 Mi meg vagyunk háromszázan,
 Sok lúd néha disznót győzhet
 S engem tüzel harczi lázam.
 Hanem többé a bástyákra
 Szurkot nyalni én sem mászom,
 De mienk lesz a diadal,
 Hogy miként? Megmagyarázom.
 Ma van éppen Szent György napja,
 Itt tanyázunk Szent Mihályig,
 Fele sereg haza vonúl,
 Fele marad felváltásig.
 Körülálljuk ezt a várat,
 Nyáron, ősszel, nappal, éjjel,
 Sárkány-módra őrködünk itt
 És nem oszlunk innen széjjel.
 Árva lelket nem engedünk
 A kapukon se ki, se be,
 Gubernátor éléstára
 Kiürül, mint koldus zsebe.
 Elcsigázott, kiéhezett
 Vitézivel majd elbánunk,
 Addig itt lenn táborozunk,
 Sátrak alatt lakomázunk.“

10.

Múlt az idő, nyárra ősz jött,
 Csak nevettek fenn a várban,
 Hogy a vitéz csizmadiák
 Őrtállnak a széles sánczban.
 Ám azonban a nevetés
 Nemsokára búra fordult,
 Mikor a fél porciótól,
 Hajdúknak a gyomra kordult.
 Pinczében az üres hordók,
 Hombárban a horpasz zsákok,

A vitézek megapadtak,
Mint a vedlett, éhes rákok.
Réges régen leütötték
Az utolsó sovány tulkot,
Kakas nélkül bőjtöltették
Az egyetlen, özvegy tyúkot.
Vércsefiók, csókafiók
Volt a népség eledele,
A kenyerek fele zabliszt,
Árpakorpa másik fele.
Bort, pálinkát nem is láttak,
Körülbelül hat hét óta,
Sohse fakadt ajkaikon
Tréfás dal és vidám nóta.
A szép asszony szüret táján
Szöllőt kívánt epekedve,
De Enyedre menni érte
Egynek sem volt mersze s kedve.
Szeptemberben dér is hullott
Ködben úsztak völgyek, hegyek;
A hősök a vár piacán
Szédelegtek, mint a legyek;
Sőt a várnagy maga sem volt
— Miként régen — olyan kényes,
Nadrágszíjját egy-két lyukkal
Beljebb vette Boér Dénes.
Ókalmét is megviselte
Ez az ostrom, ez a tréfa,
Összeszottyant, mint a vaczkor,
Arcza fakult, mint a kréta.
Elcsüggedve nem is bírta
Sokáig e nehéz sorsot,
Tubák helyett felszipantott
Tüzelőnek egy kis borsot.
Ugy állt meg az ura előtt
Peczkesen, mint egykor, régen
És dohogva ekként morgott:
— „Engem megöl már a szégyen!
Földresújtó gyalázattól
Nem pirúlna aszott arczom,

Ha az ellen legyőzne is
 Bajvívásban, nehéz harczon.
 Pánczélozott vitézekkel
 Inkább álnék szemtől szembe,
 Minthogy ravasz róka módra,
 Így essem a mély verembe.
 Öreg csontom törjék össze,
 Csapolják meg savós vérem,
 De e kínos, hosszú böjtöt
 Nem állom én, kérem szépen“.

Géczy János felhős arczán
 Egy kis derű felcsillámlott,
 Mely egy perczre kioltotta
 Szemeiből a villámot.

Hűségés, vén várnagyához
 Mosolyogva oda lépett
 És így szólott: „Dénes bátya,
 Vállal-e egy követséget?“

— „Vállalom hát, de mi célból?“

— „A célból, hogy legyen béke
 És e furcsa háborúnak
 Szakadjon már egyszer vége.
 Ne kaczagjon tovább rajtunk
 Erdély népe irigykedve,
 Csúfolkodni a sorsunkon
 Senkinek se legyen kedve.
 Én magam is unom már e
 Nevetséges komédiát,
 Békítse ki a sok dühös,
 Eszeveszett csizmadiát.

Kérdje meg, hogy mit akarnak?
 Milyen árú lesz a pardon?
 Velük én a vásárt állom
 S adott szavam meg is tartom.
 Kapnak földet, falut, erdőt,
 Károst kárpótlók a kárért,
 Csak egyet nem, csak az asszonyt.
 Azt nem adom a világért!“

11.

Másnap reggel fehér zászlót
 Lengetett a szél a bástyán,
 Kinyilott a pántos kapu,
 Meglánczolva mindkét szárnyán,
 Fehér lovon Boér Dénes
 Fegyver nélkül jött ki rajta,
 Toporzékolt a tüzes mén,
 — Nemes vérű arabs fajta —
 Jobbról, balról, egy-egy csatlós
 Markolta a kantárszárat,
 Dagadt képű trombitások
 Fújták a réz trombitákat.
 Lenn a völgyben, megriadva
 Figyelt a mély, bűgő hangra
 S talpra ugrott mind egy szálig,
 A sok álmos, mérges varga.
 — „Ni követség! Ni a várnagy!
 Fogadjuk őt, amint illik“.
 Így szólt büszkén a vezérük
 Csutka István, tudniillik.
 Régi hadi szokás szerint,
 Fele útig ők is mentek
 S ott megállva, azt kérdezők:
 — „Mi járatban vannak kendtek?“
 A vén követ a nyeregből
 Leszállva, szólt: — „Adjon Isten!“
 Az ostromlók illendően
 Válaszoltak: — „Fogadj Isten!“
 Majd rátértek a dologra,
 Hogy mi lesz a béke ára?
 Csutka István előadta,
 Hogy mennyi is az ő kára:
 „Kárpótlásúl kell az a vár,
 Géczy János csatakardja,
 Minden kincse, minden földje,
 Arany marha, ezüst marha.
 Száz borjúnak cserzett bőre,
 Bocsádról meg tiz hordó bor,

A békesség kötésekor
 Három napos, nagy disznótor ;
 Melyek után kiadassék
 A megszőkött, csalfa asszony,
 Hogy lánczolják pellengérhez
 Kolozsvárt, a főpiaczon.“
 Boér Dénes újjaival
 Mutogatván egy pár fügét,
 Így szólt : — „Kapnak három falut ;
 Alsó-Fülét, Felső-Fülét,
 Ráadásúl Asszonyfalvát,
 A határban erdőt, rétet,
 De nem adjuk a világerért
 Azt az asszonyt, azt a szépet.
 Dictum, factum, ha nem tetszik,
 Folytassuk e meddő harczot,
 De míg karunk s kardunk birja,
 Nem fizetünk drágább sarczot.“
 Csutka István e beszédre
 Fejét rázva, szólt mérgesen :
 — „Ugy-e komám, ugy-e sógor,
 Nem alkuszunk, én se, te sem ?“
 De bizony a társainak
 Több esze volt nála sokkal
 És a követ tovább tárgyalt
 A bölcsekkel s okosokkal.
 Az ajánlat előnyeit
 Fejtegette, magyarázta,
 Közbe, közbe parolázott
 És kezüket jól megrázta :
 — „Nagy dolog a, szép dolog a !
 Három falu, erdők, rétek,
 Egy asszonyért gazdag váltság,
 Ezt eldobni bizony véték.
 A nemes czéh tulajdona
 Lesz ez a szép, nagy darab föld,
 Az erdőben vadak ezre,
 Lombok között sok madár költ.“
 Lágyította okos szóval
 A czéhmestert ez is, az is,

A sok sógor, a sok koma,
 Sőt maga a vén várnagy is.
 Puhult végre Csutka István
 S így sóhajtott: — „Jó, nem bánom,
 Maradjon hát az az asszony
 Az én átkom, az én károm.
 A válópert megindítom,
 Ha kell, még a jövő héten,
 Kálvinista hitem szerint,
 Világomat mással élem;
 Mert miként a rámás csizma,
 — Épp olyan a feleség is, —
 Ha elkopik, ha elvásik,
 Jó akkor a fejelés is.“

12.

Dél felé az írás kész lett,
 Vitték rögtön Fehérvárra,
 Hogy a hites főkáptalan
 A pecsétjét üsse rája.
 A sátorfát szedték, vették,
 Felszabadult a vár újra,
 A vitézek hálálkodva
 Nézték a vén várnagy úrra.
 Nosza hamar a faluba
 Sietett vagy három bajnok,
 Nemsokára gágogástól
 Lett hangos a csendes csarnok.
 Liba, rucza, csirke, kappan
 S fehér czipó jött a házhoz,
 Négy-öt legény hozzákezdett
 Boros hordó-csapoláshoz.
 A cigány is megérezte
 Illatát a pecsenyének,
 Vig nótára zendített rá,
 Folyt az ital, szólt az ének.
 De éjfélkor a vén várnagy
 Így kiáltott: „Csend legyen már!
 Elég volt a dőzsölésből,
 Hisz nem korcsma e jeles vár,

Zajongókat szigorúan
 Meginteni vagyok bátor :
 Csitt egy szó se ; mert felébred
 A kegyelmes gubernátor !
 Feküdjetek, aludjatok,
 Erre, arra, szedte, vette,
 Én magam is álmos vagyok,
 Kutya, disznó teremtette !“

13.

Ágyas házban félhomály van,
 Tűz pattog a kandallóban,
 Párnák között fehér hattyú,
 Mintha úszna selyem tóban.
 A falakon árnyak szárnya
 Ide-oda libben, libben :
 — „Jaj Istenem, én Istenem,
 Hitetlenül mivé lettem !“
 Fekete sas szeme villan,
 Mézes szókkal vigasztalja,
 Fehér szárnyát, selyem tollát
 Simogatja, czirógatja.
 Géczy János a menyecskét
 Átölelte, — láztól égve —
 S mint a rabló, orzott kincsét
 Gyönyörködve nézte, nézte.
 Ráhajolva súgta-búgta,
 Megcsókolván mindkét fülét :
 — „Érted adtam Asszonyfalvát,
 Alsó-Fülét, Felső-Fülét,
 De cserébe, hogyha kérnék
 Földöntúli üdvösségem,
 Két füledért odaadnám
 Drága kincsem — feleségem !“

VÉGSZÓ.

Régi írás, ócska írás,
Leteszlek már a kezemből,
Kopott lantom rozsdás húrja,
Új nótára úgyse zendül.
Tudom, sokan kételkednek
E bohókás, víg mesében,
Meggyőzni a kétkedőket
Nem igyekszem bizony én sem.
Hanem a nagy levéltárat
Felfogatni nem lesz káros,
Hogy szerzett meg három falut
Kolozsvár, a kincses város.
Csizmadiaczéhek jussán
Örökölte völgyét, halmát,
Alsó-Fülét, Felső-Fülét,
Ráadásúl Asszonyfalvát.

(Kolozsvár.)

Lovassy Andor.